

1.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28.

29.

30.

31.

32.

33.

34.

35.

36.

37.

38.

39.

40.

41.

42.

43.

44.

45.

46.

47.

48.

49.

50.

51.

52.

53.

54.

55.

56.

57.

58.

59.

60.

61.

62.

63.

64.

65.

66.

67.

68.

69.

70.

71.

72.

73.

74.

75.

76.

77.

78.

79.

80.

81.

82.

83.

84.

85.

86.

87.

88.

89.

90.

91.

92.

93.

94.

95.

96.

97.

98.

99.

100.

DISSERTATIO IVRIDICA

DE

CVRATORE MVLIERIS

VTRVM IN CAUSA EIUS CVI DATVS EST
TESTIMONIVM DICERE POSSIT?

PRAESIDE

MARTINO GOTTLIEB PAVLI D

DIGEST. VETER. PROF. PVBL. ORD. CVR. PROVINC
CONSIST. ECCLES. SCABIN. ET FAC. IVRID. ASSESS

DIE MENS. MAII A. R. S. CID ID CCLXVII

AD DISCEPTANDVM PROPOSITA

AB

IOANNE GVILIELMO BLOCHMANN

L. L. C. LAVB. LVSAT

RECUSA CID ID CCLXVIII

VITENBERGAE

LITTERIS CAROLI CHRISTIANI DÜRRII

ACADEMIAE A TYPIS

16
355
1769 15

DISSERTATIO IURIDICA

CURATORII MARIERIS

IN CAUSA CIVILI CURATORII EST
TESTIMONIUM DIGNUM FOSSET

TRAEZIDE

MARTINO GOTTLIEB PAULI D

DIRECTORII TITULI THEOLOGICI TROVING

CONSISTORII ECCLESIAE SCABINUS ET IURISCONSULTUS

DIE MENS. MAII A. R. S. C. I. S. C. C. LXXVII

AD DISSELTADIAE PROPOSITA

IOHANNES GUILLIEMUS BLOCHMANN

ET IURISCONSULTUS

RETTVA CENSURAE

ET IURISCONSULTUS

LITTERIS CAROLII CHRISTIANI DERNI

ACADEMIAE A. P. S. S.

Q. D. B. V.

CURATOR MULIERIS UTRUM IN
CAUSA EIVS CUI DATVS EST TESTI-
MONIVM DICERE POSSIT?

§. I

Feminas apud veteres Romanos non impuberes tantum ob aetatis infirmitatem, sed puberes quoque tum propter sexus imbecillitatem, tum propter rerum forensium ignorantiam, olim in tutela vixisse perpetua, testis est, praeter Ciceronem ^{a)} et Liuium, ^{b)} Vlpianus Ictus. ^{c)} Duplex itaque

A 2

^{a)} pro Muren. Cap. XII.

^{b)} Libr. XXXIV. Cap. III.

^{c)} Fragment. Tit. XI. §. I.

que feminarum olim fuit tutela, pupillaris vna, quam finiebat pu-
bertas, altera vero, quae ne maiorenitate quidem exspirabat, per-
petua, hasque duas inter muliebris tutelae species discrimina inter-
cessisse nonnulla, atque pupillarum tutores et negotia gessisse, et
auctoritatem interposuisse, adularum negotiis vero auctoritatem
duntaxat accommodasse tutores, ipsa autem earum negotia
non gessisse, idem ille Domitius indicauit Vlpianus, ^{d)} plenius
autem copiosiusque Euerardus Otto probauit. ^{e)} Sed, quo-
niam tamen non, nisi, quae sui iuris erant, feminae in perpe-
tua viuiebant tutela, hinc ea finiebatur tum per in manum
conuentionem, tum ob capitis deminutionem quamcunque.
Praeterea ingenua mulier, ter enixa, vel ius trium, libertina
vero quatuor liberorum consequuta, per legem Papiam Pop-
paeam ab perpetua hac prorsus liberabatur tutela, atque, vi hu-
ius priuilegii, absque tutoris auctoritate et testari poterat, et
res suas reliquas libere administrare. Accedebat deinceps M.
Aurelii Antonini edictum, quo omnes adultos curatores acci-
pere iussit, non redditis causis, quare ex hoc iam iam tempo-
re in dies magis magisque tutelam feminarum perpetuam nu-
tasse existimat Euerardus Otto, ^{f)} vsque dum successu tempo-
ris

^{d)} loc. cit. §. 25. et 27.

^{e)} de Perpetua Feminarum Tutela Cap. I. §. 9. sqq. sqq. ^{e)}

^{f)} loc. cit. Cap. I. §. 24.

ris profus transferit in defuetudinem, adeo, vt in iure nostro Iustiniano non, nisi obscura illius supersint vestigia, ab Triboniano plerumque in sensum profus alium distorta, ab Iacobo Cuiacio autem collecta et explicata. §).

§. II.

Sed non tantum apud Romanos olim, verum apud alias quoque gentes plerasque, praesertim Germanos, et originis quae sunt Germanicae, ab antiquissimis inde temporibus feminae in perpetua viuiebant tutela. Nihil quidem, veteres Germanos quod attinet, de ea tutela habet Tacitus de Moribus Germanorum, fortassis, quod idem Quiritibus placuisse sciret, nihilo tamen fecius maiores olim nostros constanti eam perpetuoque vsu frequentasse, Euerardus Otto, ^{b)} Iohannes Fredericus Polac, ^{c)} Ioannes Gottlieb Heineccius, ^{d)} alii, luculenter probarunt. Praeterea Iura quoque medii aevi patria, Speculum scilicet Saxonicum ^{e)} et Alemannicum ^{m)} perpetuam hanc feminarum tutelam satis superque euincunt, siquidem hae col-

A 3

lectio-

§) Obseruat. Libr. VII. Cap. 11. Libr. XXII. Cap. 20.

^{b)} loc. cit. Cap. II.

^{c)} System. Iurisprud. Ciuil. Germ. antiqu. Libr. I. Cap. XIV. §. 3.

^{d)} Element. Iur. German. Tom. I. Libr. I. Tit. XV. §. CCCLVII. sqq.

^{e)} Ius Prouinc. Libr. I. Art. XXIII. et XXXV. et alibi passim.

^{m)} Ius Prouincial. Art. CCLXIV. CCCVII. Edition Meichnerian.

lectiones morum patriorum nos docent, vxores tunc temporis in tutela vixisse maritorum suorum, his autem mortuis, si nulli exstarent liberi, agnatum earum, quodsi vero liberi exstarent, non viduae, sed proximum liberorum agnatum et horum et illius simul suscepisse tutelam. Sed Ius Romano-Iustinianum, quod, prouti antea dictum, hanc perpetuam ignorat feminarum tutelam, huiusque Iuris in Germaniam nostram introductio hac quoque ex parte magnam sensim morum patriorum conuersionem produxit et perturbationem, atque plurimis in prouinciis, superioris praesertim Germaniae, eam prorsus egit in exilium, aliis vero in locis, quamuis adhuc hodie superfit, veluti apud Saxones, Lubecenses, Hamburgenses, in vniuerso fere Belgio, Prussiaque Polona et s. p. non idem tamen circa eam omnibus ius est. Alibi namque innuptae tantum in causis forensibus curatoris sui indigent consensu, alibi nuptae quoque, alibi nuptae pariter ac innuptae extra iudicium quoque absque curatoris consensu nil valide peragere possunt, nonnullis praeterea in locis feminae negotia tantum inter viuos sine curatore explicare nequeunt, alibi vero, veluti Gedani, *)

*) Conf. Die Neu-Revidirte Willkühr der Stadt Dantzig Part. II. Cap. VI. Art. II. §. 6. adde Ioann. Gottlieb Heineccii Element. Iur. Germanic. loc. cit. §. CCCLXXII.

ne testamenta quidem iure condunt, nisi tutorem curatoremue
adhibuerint et q. f. r.

§. III.

Sed, omiſſis aliarum gentium locorumque moribus, in
patriam reuertimur noſtram, viſuri, quid Iura noſtra Saxoni-
ca de hac perpetua feminarum tutela, ſive potius, cura mu-
lierum, deque curatoribus ſexus conſtituant. Iure vero Saxo-
nico cura muliebriſ vel *legitima* eſt, vel *confirmata*. Legitima di-
citur: *die Ebeliche Vormundſchafft*, et eſt facultas adminiſtrandi
bona vxoris paraphernalia, et in negotia ab vxore geſta conſen-
tendi, marito per thori coniugaliſ conſenſionem quaefita, at-
que ea apud Saxones vſu fori conſtanti et perpetuo frequenteratur,
ſive Iura Saxonica ſpectemus communia,^{o)} ſive Electoralia.^{p)}
Ab hac autem legitima differt iſta mulierum cura, quae dici-
tur confirmata, quaeque poteſtas eſt ab magiſtratu competente vel
generaliter, eo in loco, in quo domicilium haber, vel bona
ſua femina, vel *ſpecialiter*, in loco contractus, vel litis pen-
dentiſ, data, negotia mulierum, ad validitatem iſſ concilian-
dam

^{o)} Ius Prouinc. Sax. Libr. I. Art. 47. adde Ioan. Heimr. de Berger
Oecon. Iur. Libr. I. T. IV. §. VII. not. 2.

^{p)} Conſt. Elect. XV. Part. II. et Decif. XXIV. anni 1661. Mandat von
Verſchreibungen vnd Obligationen derer Weibs-Personen vom 18. Nov.
1722. in O. P. S. R. No. XII. derer Beylagen.

dam, approbandi. Haec itaque confirmata mulierum cura
 administratoria non est, eamque ob causam *simplex persona-*
lis, maritorum vero legitima, quia cum administratione bono-
 rum coniuncta est, *mixta* dicitur. Ceterum quoad hanc con-
 firmatam mulierum curam differunt abs se inuicem Iura Saxo-
 nica communia et Electoralia. Etenim secundum Ius Saxoni-
 cum commune et in terris lineae Ernestinae mulieres innuptae,
 siue virgines sint, siue viduae, negotia extrajudicialia omnia si-
 ne curatore recte peragunt et valide, atque in negotiis tantum
 iudicialibus curatore indigent eiusque consensu. *) Iure vero Sa-
 xonico Electorali feminae innuptae, maiorenes tamen, res qui-
 dem mobiles, excepta tamen hereditate, libere et sine curatore dispen-
 sant; quoad immobilia vero bona, et in negotiis iudicialibus omni-
 bus eae, siue sint nuptae, siue non, nil, nisi consentiente curatore,
 valide peragere possunt, praeter ultimas voluntates, vixote quas
 maiorenes feminae libere condunt in suis curatoribus,
 quin, etiam inuitis. **) Haec sunt Iuris nostri Saxonici de cura
 muliebri regulae potiores, ab quibus nonnunquam aberrare
 praxin, quasque proinde variis exceptionibus partim limitare
 solent pragmatici, partim ampliare, haud equidem ignoro, sed
 haec omnia, quia hoc non agimus, hoc loco non curo, eo-
 que

*) Ioan. Heinr. de Berger Oecon. Iur. loc. cit.

**) Conf. Elect. Sxon. XV. Part. II. Decisi. XXIV. anni 1661
 et citat. Mandat. vom 18. Nov. 1722. loc. cit.

que tutius mitto, quo plenius; quae huc pertinent, omnia ab
Ioanne Henrico de Berger *) aliisque Ictis sunt pertractata.

§. IV

Curator itaque muliebris, ob sexus imbecillitatem rerum-
que forensium ignorantiam, consilii potissimum gratia auctori-
tatisque constituitur hodie, non item, dummodo excipias mari-
tum, vxoris curatorem legitimum, administrationis causa. Quae
cum ita sint, eiusmodi curator in causa eius, cui datus est,
vtrum incorruptum dicere possit testimonium, nec ne? quaeri
solet subinde, eoque rectius quaeritur, quo magis in decidenda
hac quaestione fluctuant nonnunquam Icti, quoque magis sae-
piusque causarum patroni, prouti clientum, quorum fortunas
tuentur, commodis seruit vtilitatieque, eiusmodi testimonium
vimque illius vel infringere conantur, vel defendere atque tue-
ri. In hac itaque sententiarum diuersitate scire praestat, quid
Iura nostra, quid praxis hodierna forensis de eiusmodi curato-
ris muliebris testimonio constituent, atque vtrum ille ab dicen-
do eo repellatur, vtrum ad id admittatur, quin imo, cogatur
nonnunquam, et quae sint eius rei rationes? Quoniam ve-
ro, qui curator thori legitimus est, idem simul est maritus,
et

*) in Oecon. Iur. Libr. I. Tir. IV. §. VI. Not. 3-9. item in Elect.
Discept. Forens. Tir. VIII. et alibi passim.

Not. 13. et Elect. Discept. Forens. Tir. XXII. Op. I. M. B

et coniuges inter se inuicem testes sunt inhabiles, *) eaque propter eiusmodi legitimus curator non, quia curator, sed quia maritus est, in causa vxoris suae ciuili ab dicendo testimonio repellitur, hinc, quae hoc loco de curatore mulieris, eiusque in causa illius, cui datus est, testimonio deinceps dicturum, ea, inquam, omnia de curatore, non legitimo marito, sed datiuo potius intelligenda sunt et confirmato.

§. V.

Diximus autem ab initio huius libelli; Iura Romano-Iustiniana, quibus hodie tanquam Iure communi utimur in vita ciuili et subsidiario, curam feminarum perpetuam ignorare profus. Facili proinde negotio perspici potest, quaestionem propositam, vtrum scilicet curator mulieris in causa eius, cui datus est, testimonium dicere possit, nec ne? Iura Iustiniana non definiuisse, eiusque decisionem directe nulla ex lege Romana eiusue verbis expressis peti posse. Et quamuis ista ante dicta curae species in Germania ab antiquissimis inde temporibus cognita fuit vsuque quotidiano frequentata, nihilo facius tamen istam quaestionem ipsa adeo Iura nostra patria et domestica plene perfecteque non definiuerunt. Quare iudicis iurisque consul-

*) Ioann. Heinr. de Berger Oecon. Iur. Libr. IV. Tit. XXIV. §. III. Not. 13. et Elect. Discept. Forens. Tit. XXII. Obf. I. Not. 5.

consultorum arbitrio, vti in multis aliis Iuris capitibus, ita haec quoque ex parte multum relictum est, idque eo rectius, *quo magis*, auctore ipso Hadriano Imp. *) *is, qui iudicat, scire potest, quanta fides habenda sit testibus.* Ceterum tamen, ne vagum sit incertumque, sed iustis potius principiis subnixum eiusmodi iurisperitorum arbitrium, ex aequitate quidem, sed nulla tamen alia, nisi ea ex aequitate, quam scriptam habemus in iure constituto, pronuntiandum, atque igitur argumentis et domesticarum legum et peregrinarum de testibus, de qua qualitate testium et habilitate scriptarum utendum, quoniam de eiusmodi testimonio atque de illius pronuntiandum est pondere et auctoritate.

§. VI.

Quae cum ita sint, vix opus est, dici, quod liquet vltro, curatorem mulieris, cum ei, cui datus est, in expediendis negotiis consilio suo et auctoritate adfistere, iisdemque valorem conciliare debeat, fere similem esse pupillorum tutoribus et curatoribus minorum. Cadat itaque, an recto ster talo curatoris in causa eius, cui datus est, mulieris testimonium, exinde haud incongrue diiudicari posse videtur, vtrum tutor in causa pupilli, curator vtrum in causa minoris sui possit dicere testi-

B 2 monium?

*) l. 3. §. 1. D. de Testibus.

monium? Constantem autem Iurisconsultorum fere omnium est sententia, tutores curatoresque in causis pupillorum suorum atque minorum testes esse prohiberi. Ita Matthias Berlichius, ¹⁾ Benedictus Carpzovius, ²⁾ Ludovicus Gunther Martini, ³⁾ Ioannes Brunnemann, ⁴⁾ Lüderus Menckenius, ⁵⁾ Quint. Septim. Florens Rivinus, ⁶⁾ Ioannes Henricus de Berger, ⁷⁾ ita sentiunt alii, quos tamen nominare omnes et evolvere nec placet, nec vacat. In promptu autem est ratio, quare Iurisconsulti tutores omnes curatoresque ab testimonio in causa pupilli atque minoris dicendo repellunt. *Nullus enim in re propria,* inquit Pomponius, ⁸⁾ *idoneus intelligitur testis.* Hinc, quia frustra testimonium petitur, ubi cum ratione metui potest, ne a natu-

¹⁾ Deciss. 266. num. 9. et 10.

²⁾ Respons. Libr. III. Tit. IX. Resp. XCI. not. 1. item Process. Iur. Saxon. Tit. XIII. Art. V. §. VI. et Def. Forens. Part. I. Const. 16. Defin. 37.

³⁾ Comment. ad Ordin. Process. Saxon. Tit. XX. §. II. num. 238. seqq.

⁴⁾ Process. Civil. Cap. XX. num. 3.

⁵⁾ Synops. Theor. et Prax. Pandect. Libr. XXII. Tit. V. §. X.

⁶⁾ Enunciat. Iur. Tit. XXII. Enunc. XXII.

⁷⁾ Oecon. Iur. Libr. IV. Tit. XXIV. §. III. not. 3. item Elect. Discept. Forens. Tit. XXII. Obs. I. not. 1.

⁸⁾ l. 10. D. de Testibus.

a natura, sui studiosa, corrumpatur, Iura nostra *) *omnibus in re propria dicendi testimonii facultatem submouerunt.*

Tutores autem curatoresque, in causa pupilli atque minoris testimonium dicentes, esse testes in propria causa, quis est, qui dubitat? Ea enim causa propria dicitur causa, cuius emolumentum vel damnum, qualecunque illud etiam sit, vel in totum, vel pro parte, etiam futuro demum tempore et per consequentiam ad aliquem perinet, nec est, qui nesciat, damna, ex negotiis ab pupillis et minoribus, auctore tutore et consentiente curatore gestis, redundantia, ultimo in tutores redundare et curatores pupillorum minorumque omnia, ideoque causas ipsiusmet tutoris vel curatoris proprias esse videri, atque lites pupillares ipsorum tutorum periculo expediri.

§. VII.

Sed, age, nunc videamus, et in dicendi disceptationem controuerfiamque vocemus, vtrum ea, quae de tutoris curatorisque in causa pupilli et minoris testimonio dicta sunt, ad curatorem sexus illiusque in causa eius, cui datus est, mulieris testimonium traduci possint et applicari omnia? In quo non deesse, fateor, viros summos, rerumque forensium exercitissimos, qui, quoniam tutores in causis pupillorum suorum testes esse nequeunt, non modo probabili argumentatione, sed neces-

*) l. 10. C. de Testib.

faria potius ratione concludunt, curatorem mulieris in causa
 eius, cui datus est, ab dicendo testimonio esse repellendum.
 Ita enim Benedictus Carpzouius existimat^{h)}, atque hanc suam
 sententiam his corroborare rationibus annititur, scilicet, *certum*
est, inquit, ⁱ⁾ *testificationem curatoris in causa suae curan-*
dae, in qua ipse actoris vices gerit, et causam quasi pro-
priam agit, facile ipsius curatoris commodo vel incommodo
cedere posse, quae sola ratio sufficiens est, ut a testimonio
repellatur. Subiungit praeterea duas rationes alias, dum per-
 git, *neminem fugere potest affectio curatoris erga suam cu-*
randam, quae sola etiam obstat, quo minus quis testis ha-
beat idoneus, omnique exceptione maior. Addimus porro
 et hanc rationem, quod curator, ratione officii suaeque pro-
 missionis, obstrictus sit, negotia suae curandae aliaque, unde
 incommodum ipsi accedere posset, reticere, nec ulli propala-
 re, at fieri non potest, ut testificando, sub iuramento scien-
 tia praestito, contra hoc non faciat suaeque curandae arca-
 na propalet, ut nemo tam rigorosus Cato praesumendus, qui
 curatorem ad depositionem testimonii compellendum existi-
 met.

^{h)} Respons. Libr. III. Tit. IX. Resp. XCI. item Process. Iur. Saxon.
 Tit. XIII. Art. V. §. VI. num. 34. sqq. et Definit. Forens. Part. I.
 Const. 16. Def. 57.

ⁱ⁾ Respons. loc. cit. num. 5. sqq. sqq.

met. Ceterum ipse tamen Carpzouius huic suae sententiae limitationem subiungit, atque curatorem mulieris, quando ei alius ad certam litem specialiter datus est curator, qui vel ipsemet, vel per actorem eam agitauerit, ab testimonio in hac causa non tantum non repellendum, sed potius ad dicendum testimonium cogendum esse, contendit, addita hac ratione, *quia ex gestis, aut pro palatione alterius curatoris, testis curator vltimum metuere non habet periculum.* Tandem huic suae de quaestione proposita institutae disputationi hanc addit clausulam generalem, quam reticere minime debemus, scilicet; *Quin, et facilius curatorem mulieris in causa curandae ad testificationem admitti, quam tutores aut curatores in causis pupillorum et minorennium, vel inde patescit, quod hi habeantur loco dominorum, ac proinde in facto proprio et ad sui utilitatem testificari censeantur, quodque sint in periculo et damno, nec non ex testimonio, contra pupillos et minores dicto, aliquando actione tutelae conueniri possint, quae rationes omnes in curatoribus mulierum cessant.* Ratione igitur periculi cessante, *facilius utique cessabit etiam prohibitio testimonii faciendi.* Haec itaque Benedicti Carpzouii de quaestione proposita est sententia, quam iisdem, quibus ipse usus est, hoc loco transcribere, quam meis exponere malui verbis. Quoniam vero beatus Carpzouius tantam nominis famam,
tan-

tantamque in Iure nostro consecutus est auctoritatem, vt, adhuc viuis, Pater Practicae et Saxoniae Papinianus vocaretur, qui fuerit factum, vt in eandem fere sententiam hanc loquantur celeberrimi et superioris aetatis et recentioris Iurisconsulti plerique omnes, vnusquisque facile perspicere potest. Sic, exempli causa, Ludouicus Gunther Martini ^k) non eandem tantum tuetur sententiam, sed etiam in defendenda ea iisdem fere vtitur rationibus, quibus olim vsus est Carpzouius. Praeterea Quintus Septimius Florens Riuius ^l) curatorem non, nisi finita cura, vt testem admittit, quin imo, vt alios taceam omnes, nuperrime quoque illustris Iurisconsultorum Lipsiensium Ordinarius Carolus Ferdinandus Hommelius ^m) eandem hanc amplexus est sententiam, dum *Curator sexus*, inquit, *durante curatela in rebus, quibus ipse curator interfuit, testis est in propria causa, adeoque plane repellendus. Sed et posita curatela inhabilis est in causis, quibus tanquam curator interuenit. In aliis autem rebus curandae suae etiam durante curatela admittitur, neque tamen omni est exceptio maior*, et q. f. r. *Si quis tamen in causa, vbi nullum consili-*
lium

^k) in Comment. ad Ord. Process. Sax. Tit. XX. §. II. num. 239. fqq. fqq.

^l) Enunciat. Iur. Tit. XXII. Enunciat. XXIII.

^m) Rhapsod. Obf. CCXI. Curator Sexus.

lium curator dedit, eum omni exceptione maiorem iudica-
uerit, ei regula prima et octaua antecedentis obseruationis
C.C.X. excusationem praeauerit.

§. VIII.

Enimuero vtrum his extrinsecus ab pupillorum tutoribus
et curatoribus minorum assumtis auxiliis haec Benedicti Carpzo-
uii de curatoris sexus in causa eius, cui datus est, mulieris te-
stimonio sententia tueri possit? id equidem, si dicendum, quod
res est, vehementer dubio. Tutores curatoresque in causis
pupillorum et minorum suorum, tanquam testes in propria
causa, ab dicendo testimonio recte repelluntur. Sed, quam-
uis Carpzouius, et qui cum Carpzouio faciunt, hoc ab tuto-
ribus et minorum curatoribus ad corroborandam suam senten-
tiam ductum argumentum etiam atque etiam premunt, tamen
hos inter et perpetuos feminarum curatores tanta et tam ma-
gna vbiq; deprehenditur differentia, vt ab illis ad hos, ab il-
lorum, in causis pupillorum suorum et minorum, ad horum,
in causis curandarum suarum, testimonium vix probabili ar-
gumentatione concludere possimus. Tutores enim et curato-
res minorum quod attinet, inter omnes constat, eos esse re-
rum pupillarium administratores. In hanc autem eorum admi-
nistrationem veniunt actiones, solutiones, erogationes, aliena-
tiones,

tiones, et habetur hac ex parte tutor loco domini, adeo, vt,
 quamuis alias Iure ciuili nemini liceat alieno nomine experiri,
 tamen tutorio liceat nomine id, quod pupillo debetur, pete-
 re, neque opus sit cautione, pupillum ratam rem habitu-
 rum. *) Ceterum tamen tutor tantum loco domini, non ipse
 rerum pupillarium dominus est. Hinc antequam ipsam tute-
 lae administrationem suscipere potest, rerum pupillarium con-
 ficere tenetur inuentarium, quo constet earum rerum quanti-
 tas, deinde admodum restricta est illius potestas, adeo, vt in
 solutionibus °) et alienationibus °) sine decreto magistratus ni-
 hil facile peragere possit. Quin imo, si quid praeterea egerit
 tutor, quod magis ad perditionem, quam ad administratio-
 nem accedat, v. g. si quid gratis remiserit, donarit, id omne
 pupillo non nocet. ¶) Quare, vt eo certius constet, qua ra-
 tione et quo modo gesserit tutelam, finita ea, rationes redde-
 re debet, atque, si quid vel commiserit, vel omiserit, quod sit
 officio tutelae contrarium, et in quo arguatur eius dolus vel
 culpa lata et leuis, iudicio tutelae tenetur. *) Haec omnia qui
 dili-

*) l. 22. et 23. D. de Administrat. et Pericul. Tutor. et Curat.

°) l. 25. et 27. C. de Administrat. Tutor. vel Curator.

¶) l. 1. pr. et §. 2. D. de Reb. cor. qui sub tutel. sunt, sine decret. non alienand.

*) l. 22. D. de Administrat. et Pericul. Tutor. et Curator.

*) l. 1. pr. D. de Tutel. et rationib. distrahend.

diligenter perpendit, ille facile perspicere potest, eiusmodi tutores curatoresque in causis pupillorum et minorum suorum incorruptum testimonium dicere vix posse, eosque potius, quam testes in propria causa, esse repellendos. Ast, quae hactenus dicta sunt, ea omnia in curatorem sexus non quadrant. Curator mulieris tantum instar consilii est, *) eiusque officium non consistit in rebus curandae suae administrandis, sed in interponenda saltem auctoritate siue consensu, propterea ne quidem officii nomine conueniri potest, neque enim mulierem repraesentat, sed ei, principaliter gerenti, saltim adfistit, adeoque ab tutoribus et curatoribus ceteris hac ex parte quam maxime differt. †) Quoniam Carpzouius tamen in adstruenda sua sententia non hac ratione vnica vsus est et sola, sed ei potius duas subiunxit alias, age, quae et quanta iis insit vis, videamus, sed paucis. Acriter autem partim affectionem curatoris erga curandam suam vrget, partim, quod curator ratione officii suaeque promissionis obstrictus sit, negotia suae curandae aliaque, vnde incommodum ipsi accedere potest, reticere. Sed affectionem curatoris erga curandam suam amicitiamque, inter hanc et illum intercedentem, quod attinet, rarius hodie eas aequae, ac inimicitias, nisi hae sint capitales,

C 2

*) Ioan. Heinr. de Berger Oecon. Jur. Libr. I. Tit. IV. §. VI. not. 8.

†) Gottlieb Gerhard Titius Iur. priuar. Libr. VI. Cap. XIX. §. 9.

in foro attendi, Augustinus a Leyser *) leuemque inimicitiae et amicitiae gradum testem saltem facere non omni exceptione maiorem, Ioannes Henricus de Berger *) probarunt. Praeterea obstrictus quidem curator sexus est, negotia curandae suae aliaque, vnde ipsi incommodum accedere potest, reticere, sed ex altera quoque parte ipsa adeo utilitas publica vult, ne veritas occultetur, quam liquere, interest vel maxime societati humanae. Hinc Iura quoque nostra *) eos, qui non prohibentur, non modo si testes esse volunt, ad dicendum testimonium admittunt, sed etiam, si nolunt, cogendos esse, constituunt. Tandem ipse adeo Carpzovius his rationibus non tam, vt ab dicendo in causa curandae suae testimonio plane repellatur curator sexus, quam potius, vt ne habeatur pro teste omni exceptione maiore efficere voluit, quare, cum hac ex parte sine omni dubio dixerit Carpzovius, quod res est, vix opus esse videretur, his illius rationibus earumque examini diutius inhaerere.

§. IX.

Expositis itaque et, quantum hoc loco fieri potuit, in dicendi disceptationem controuersiamque vocatis argumentis ple-
risque omnibus, quibus Benedictus Carpzovius curatores mul-
lieris in causa eius, cui datus est, ab dicendo testimonio, tan-
quam

*) Meditat. ad Pand. Specim. 283. Meditat. 24. et 25.

*) Oecon. Iur. Libr. IV. Tit. XXIV. §. III. not. 16.

*) l. 16. pr. et §. 1. C. de Testibus.

quam testes in propria causa, repellere eosque inhabiles reddere conatur, percipe porro, quid dubitem, et quae tandem ea de re animo meo surgat sententia. Quoniam vero, qualitatem testium habilitaremque quod attinet, alii eorum plane inhabiles et, ut ita dicam, inadmissibiles sunt, alii vero non omni exceptione maiores, alii denique ad dicendum testimonium non coguntur,²⁾ ex his haecenus dictis sine dubio facile est ad intelligendum, curatorem sexus, quem inter atque curandam curatela ei data amicitiam conciliauit, et vtriusque voluntates quasi coniunxit, quin, quandam veluti necessitudinem effecit, praeterea vero consuetudo familiaritatem attulit, in causa eius, cui datus est, testem esse non omni exceptione maiorem. Sed non omnes testes, qui ex hac vel illa causa testes sunt non omni exceptione maiores, protinus testes sunt plane inhabiles et ab dicendo testimonio repellendi prorsus. Itaque, vtrum curator mulieris ad dicendum testimonium admittendus sit, nec ne? quaeritur, et eo rectius quaeritur, quia iudex, quando testis prorsus est inhabilis, ipsa adeo illius citatione supersedere potest.³⁾ In quo, quid Carpozuius sentiat, qua distinctione sit usus, et quam dubitanter quaestionem propositam composuerit, dixi iamiam antecedit. §. VII. Sed rectius si quid video, et ad veritatem accommodatius Mathias iam olim Berlichius⁴⁾ atque Ioannes

C 3 Heinri-
²⁾ Ioan. Heinr. de Berger Elect. Discept. Forens. Tit. XXII. Obs. I. item, Oecon. Jur. Libr. IV. Tit. XXIV. §. 11.

³⁾ O. P. S. R. ad Tit. XXII. §. 1.

⁴⁾ Decif. CCLXVI. no. 13-26.

Heinricus de Berger ^e) contrarium statuerunt et curatorem mulieris ad dicendum in causa curandae suae testimonium admittendum esse, edixerunt, idque sine discrimine, siue durante adhuc curatela dicendum sit testimonium hoc, siue finita ea, siue ipse, tanquam curator, causae interfuerit, siue non, siue pro curanda, siue contra eam, siue alius curandae ad litem datus sit curator, siue non, sine discrimine semper curator sexus ad dicendum testimonium admittendus, nec admittendus tantum, sed, si nolit, cogendus quoque est, tanquam testis habilis, quamuis non omni exceptione maior. Nec desunt rationes et argumenta, quibus haec Berlichii atque Bergeri doctrina adstrui potest et confirmari. Nam, quae tutores pupillorum et curatores minorum in causis eorum, tanquam testes inhabiles, ab dicendo testimonio repellunt rationes, eae rationes in vnum omnes ad mulierum curatores applicari nequeunt, et extendi, prouti suo loco dictum est. Curatores sexus bona curandae suae non administrant, ideoque nullas administrationis rationes reddere debent, et iudicio tutelae non tenentur. Curatores mulierum in causis curandae suae dominorum loco non habentur, propterea causa curandae curatoris non potest dici propria causa, neque curator commodum exinde vel incommodum vllum habet, atque igitur, quando in causa curandae testimonium dicit, testis in propria causa dici nequit

^e) Elect. Discept. Forens. Tit. XXII. Obs. I. not. 1. item, Oecon. Iur. Libr. IV. Tit. XXIV. §. III. not. 7.

nequit. Hinc corrui prorsus ea ratio, ob quam potissimum curatores sexus ab dicendo testimonio, tanquam testes inhabiles repellit Carpzouius. Cessante vero hac ratione, quid tandem obstat, curatores sexus cur non sint habiles testes, quamuis non omni exceptione maiores? Etenim Iura nostra eos ab dicendo testimonio non repellunt, non Romano-Iustiniana et Canonica, utpote quibus curatores feminarum perpetui ignorantur prorsus, non Saxonica, nullibi enim in vniuerso Iure Saxónico reperitur, quod talis curator mulieris testis esse non possit. Quin, Iura nostra hac ex parte non tantum non obstant, sed e contrario recte potius beneque obseruauit Illust. Carolus Ferdinandus Hommelius^{d)} *Vituperandas esse leges, quae homines inestabiles faciunt. Nec enim delinquentes hac poena, sed innoxii plectuntur horum testimonio vsuri.* Quodsi vero vituperandae sunt *leges*, quae homines inestabiles faciunt, quae tandem nota censoria imponenda est istis, quibus homines ab dicendo testimonio repelluntur, Iurisconsultorum *opinionibus*? Accedit praeterea alia eiusdem Viri summi regula, ad quam curatoris in causa curandae suae testimonium tanquam adminiculum adnuitur et fulcrum. Etenim; *Cum interrogatoriis propositis mendacia testium facile patefiant*, inquit Vir ille doctissimus, *hodie non tanta circumspectione opus est, quam olim. Vnde, cum reipublicae intersit, verum detegi, tutius est, admittere, quam repellere testem, ac in dubio plenae potius, quam suspec-*
tae

^{d)} Rhapsod. Obseruat. CCX. Regula 5.

^{e)} loc. cit. Regul. 8.

*tae fidei habere, ne facultas probandi nimium restringatur, neque omnes lites se in suppletorio finiant. Pauci hodie tam improbi, ut plene immemores esse videantur aeternae salutis, plus enim fere nostram animam, quam amicum, aut consanguineum diligimus et q. s. r. Sunt itaque curatores mulierum, non quidem omni exceptione maiores, ast habiles tamen testes, et ad dicendum in causa curandae suae testimonium non admittendi tantum, sed cogendi quoque, idque ideo, quia ad dicendum illud cogi, nulla lege, nulla congrua ratione legis prohibentur. ^{f)} Quae cum ita sint, curator sexus ab iis, qui ius dicunt, non tantum olim saepe numero ad dicendum testimonium admissus est, ^{g)} sed nuper quoque, cum acriter disceptaretur inter litigantes, utrum curator mulieris, quae in ius vocata erat, in hac suae curandae causa ad dicendum testimonium admitti possit et cogi, atque ipse curator hoc testimonium abs sese, quantum poterat, assidue deprecaretur, ex his potissimum hucusque adductis rationibus ab Ordine nostro pronuntiatum est: *Daß Klägers erster Zeuge, des von ihm beschehenen Einwendens ohngeachtet, das erforderte Zeugniß abzuschlatten schuldig. V. R. W.**

^{f)} l. 16. l. 19. C. de Testibus.

^{g)} Berlichius Decif. CCLXVI. no. 35. Carpzovius Responf. Libr. III. Tit. IX. Resp. XCI. no. 16. et 17. Riuinus Enunciat. Iur. Tit. XXII. Enunc. XXIII.

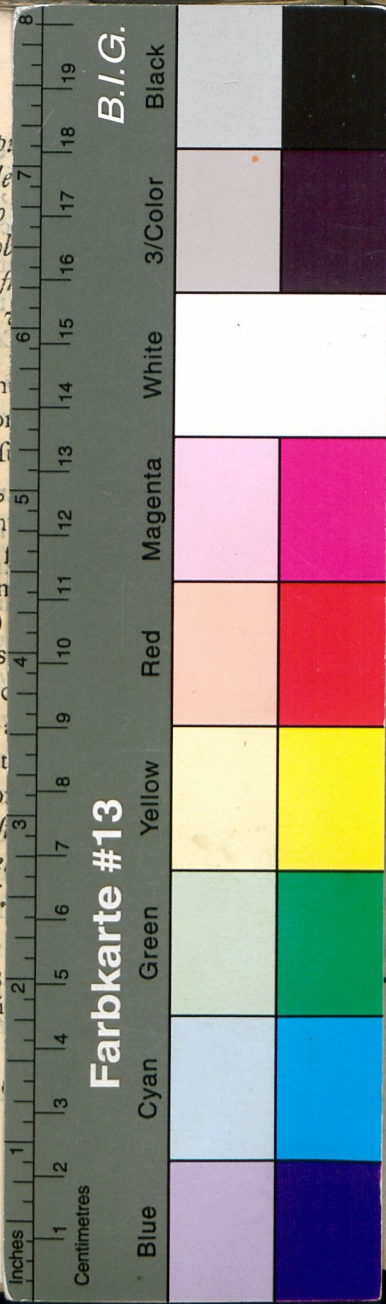

VD
18

ULB Halle 3
005 361 745

16
355
1769 15

DISSERTATIO IVRIDICA

DE

CVRATORE MVLIERIS

TRVM IN CAUSA EIVS CUI DATVS EST
TESTIMONIVM DICERE POSSIT?

PRAESIDE

ARTINO GOTTLIEB PAVLI D

GEST. VETER. PROF. PVBL. ORD. CVR. PROVING
CONSIST. ECCLES. SCABIN. ET FAC. IVRID. ASSESS
DIE MENS. MAII A. R. S. CIOIO CCLXVII
AD DISCEPTANDVM PROPOSITA

AB

IOHANNES GVILIELMO BLOCHMANN

L. L. C. LAVB. LVSAT

RECUSA CIOIO CCLXVIII

VITEMBERGAE

LITTERIS CAROLI CHRISTIANI DÜRRII
ACADEMIAE A TYPIS

